

Informació General per als membres de Mesa

La formació de les Meses és competència dels Ajuntaments, sota la supervisió de les Juntes Electorals de Zona, però, quina és la seva funció? A la Mesa electoral li correspon presidir l'acte de la votació, controlar el desenvolupament de la votació i realitzar el recompte i l'escrutini.

Integrants de la mesa

La Mesa electoral està integrada per un President o Presidenta i dues Vocals i el seu nomenament és competència de cada Ajuntament mitjançant sorteig públic, utilitzant qualsevol procediment aleatori o mecanisme a l'atzar.

En el supòsit de concurrència d'eleccions, la Mesa Electoral és comú per totes elles.

Com es realitza el sorteig?

Els sorteigs per a la designació de les Meses electorals es regulen en l'article 26 de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juliol, del Règim Electoral General (LOREG):

El sorteig és públic entre la totalitat de les persones incloses en la llista d'electors de la Mesa corresponent, que sàpiguen llegir i escriure i siguin menors de setanta anys, si bé a partir dels seixanta-cinc anys podran manifestar la seva renúncia en el termini de set dies. Quedaran exclosos els qui aconseguixin la majoria d'edat en el termini comprès entre la formació de les llistes d'electors i la votació.

Nota: El President haurà de tenir el títol de Batxiller o el de Formació Professional de segon Grau, o subsidiàriament el de Graduat Escolar o equivalent.

Quan es realitza el sorteig?

Els sorteigs es realitzen entre els dies vintè cinquè i vintè novè posteriors a la convocatòria.

Per tant, per a aquestes eleccions convocades a l'abril de 2023, les dates clau del sorteig de Mesas estan entre el 29 d'abril i el 3 de maig.

Notificació del sorteig:

El termini establert per a la notificació als designats pel Ple Municipal de la seva condició de membres de Mesa, seran els tres dies següents al sorteig, però, encara que aquesta notificació es realitzi més tard el retard no és causa invalidant de la designació.

Juntament amb la notificació els serà proporcionat un Manual d'Instruccions per als Membres de les Meses Electorals.

Nota: La designació com a membre de Mesa per a un procés electoral, no suposa la continuïtat de la designació per al següent, encara que res impedeix que, en virtut del sorteig, pugui ser designat membre de Mesa electoral en processos consecutius, però tenint en compte la Instrucció 2/2014, d'11 de desembre, de la Junta Electoral Central, de modificació de la Instrucció 6/2011, de 28 d'abril, d'interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses electorals (BOE núm. 307, de 20 de desembre de 2014) que preveu com a excusa per no formar part de meses electorals la següent:

«7.ª Haver format part d'una Mesa electoral amb anterioritat, almenys en tres ocasions en els últims deu anys, sempre que amb l'acceptació d'aquesta excusa quedi garantida l'exigència establerta en l'article 26.2 de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, de què una Mesa electoral estigui formada per persones incloses en la llista electoral d'aquesta Mesa.»

Impediments i excuses justificades en l'acceptació del càrrec:

Els designats President i Vocal de les Meses electorals disposen d'un termini de set dies per al·legar davant la Junta Electoral de Zona causa justificada i documentada que els impedeixi l'acceptació del càrrec.

La Junta resoldrà en el termini de cinc dies aquestes al·legacions i comunicarà, en el seu cas, la substitució produïda al primer suplent. La resolució de la denegació de la Junta ha de contenir la motivació succinta de les causes de denegació de les excuses al·legades pels electors per no formar part de les Meses.

en tot cas, es considerarà causa justificada el concórrer en alguna de les condicions d'inelegibilitat, d'acord amb el que es disposa en Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General.

La Junta Electoral Central va publicar les següents instruccions respecte a la interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses Electorals on vénen a establir criteris unificats sobre excuses de participació en les Meses electorals:

- INSTRUCCIÓ 1/2018, de 14 de març, de la Junta Electoral Central, de modificació de la seva Instrucció 6/2011, de 28 d'abril, sobre interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses electorals (BOE núm. 68, de 19 de març de 2018).
- Instrucció 6/2011, de 28 d'abril, de la Junta Electoral Central, d'interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses Electorals
- Instrucció 2/2014, d'11 de desembre, de la Junta Electoral Central, de modificació de la Instrucció 6/2011, de 28 d'abril, d'interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses electorals
- Instrucció 3/2016, de 14 de setembre, de la Junta Electoral Central, de modificació de la Instrucció 6/2011, de 28 d'abril, sobre interpretació de l'article 27.3 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, sobre impediments i excuses justificades per als càrrecs de President i Vocal de les Meses Electorals.

Dins de la llista de causes d'impediment per formar part de les Meses electorals convé distingir entre causes personals, causes familiars i causes professionals. En cadascun d'aquests grups interessa distingir al seu torn aquelles causes que, en la vida social actual, per si mateixes no ofereixen dubta sobre la justificació de l'excusa al·legada i aquelles altres en què la justificació o no de l'excusa depèn de circumstàncies que han de ser apreciades cas per cas.

Respecte dels supòsits en els quals s'estima que la petició d'excusa ha de ser atesa sempre, la tasca d'unificació encomanada a la Junta Electoral permet l'aplicació directa del criteri adoptat, una vegada acreditada la causa en qüestió.

Respecte dels supòsits en què la justificació de la causa al·legada depèn de les circumstàncies del cas concret, la unificació de criteris procurada en les Instruccions es limita a oferir a les Juntes Electorals de Zona una indicació dels factors a tenir en compte en la decisió a adoptar.

La llista de supòsits continguda en les instruccions esmentades no és per descomptat una llista tancada, la competència de les Juntes Electorals de Zona en la matèria s'estén, no solament als casos típics previstos en la mateixa sinó a altres diferents, les competències de les Juntes Electorals de Zona s'entendran sense perjudici de la potestat d'unificació de criteris de la Junta Electoral Central.

D'aquesta manera podem distingir:

Causas relatives a la situació personal del membre designat de la Mesa electoral:

Han d'entendre's com a causes personals que en tot cas justifiquen, per si soles, que el membre designat d'una Mesa electoral sigui rellevat de l'acompliment del càrrec:

1ª.- Ser major de 65 anys i menor de 70 (article 26.2 LOREG).

2ª.- La situació de discapacitat, declarada d'acord amb l'article 4 del Reial decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

L'aportació per l'interessat de la declaració de discapacitat, qualsevol que sigui el grau d'aquesta, bastarà per a l'acceptació de l'excusa per la Junta Electoral de Zona, sense que resulti necessari aportar certificat mèdic en el qual es detallin les limitacions que impedeixin o dificultin l'acompliment de les funcions de membre d'una Mesa electoral.

3ª.- La condició de pensionista, d'incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa, declarada d'acord amb l'article 194 i concordants de la Llei General de la Seguretat Social (LGSS).

4ª.- La situació d'incapacitat temporal per al treball (article 169.1 LGSS), acreditada mitjançant la corresponent baixa mèdica.

5ª.- La gestació a partir dels sis mesos d'embaràs i el període corresponent de descans maternal sigui amb subsidi o no per la Seguretat Social (article 45.1.d) Estatut dels Treballadors (ET) i article 177.i concordants LGSS). Aquests supòsits hauran d'acreditar-se mitjançant certificat mèdic o, en el cas del període de descans per maternitat subsidiado, mitjançant còpia de l'escrit del seu reconeixement

6ª.- L'internament en centres penitenciaris o en hospitals psiquiàtrics, la qual cosa s'acreditarà mitjançant certificació dels seus responsables

7ª Haver format part d'una Mesa electoral amb anterioritat, almenys en tres ocasions en els últims deu anys, sempre que amb l'acceptació d'aquesta

excusa quedi garantida l'exigència establerta en l'article 26.2 de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, de què una Mesa electoral estigui formada per persones incloses en la llista electoral d'aquesta Mesa.

8ª.- La condició, degudament acreditada, de víctima d'un delicte, declarat o presumpte, en raó del com s'hagi dictat una resolució judicial que romanguí en vigor, per la qual s'imposi una pena o mesura cautelar de prohibició d'aproximació, quan el condemnat o investigat destinatari d'aquesta prohibició figuri inscrit en el Cens corresponent a alguna de les Meses del Col·legi electoral al qual pertanyi la Mesa de la qual hagi de formar part la persona sol·licitant.

Són causes personals que poden justificar l'excusa del membre designat d'una Mesa electoral, atenent les circumstàncies de cada cas que correspon valorar a la Junta Electoral de Zona:

1ª.- La lesió, afecció o malaltia física o psíquica que, encara que no hagi donat lloc a una declaració d'incapacitat per al treball, impedeixi exercir les funcions de membre d'una Mesa electoral, o converteixi en particularment difícil o penós l'exercici d'aquestes funcions. L'acreditació d'aquesta causa s'efectuarà mitjançant certificat mèdic en el qual es detallin les limitacions que impedeixin o dificultin tal compliment.

2ª.- La condició de pensionista d'incapacitat permanent total per a una determinada professió, sempre que els factors determinants de la incapacitat concorrin també per analogia en el desenvolupament de les funcions de membre de la Mesa electoral.

L'acreditació d'aquesta causa s'efectuarà mitjançant certificat mèdic en el qual es detallin les limitacions que impedeixin o dificultin tal compliment.

3ª.- La situació de risc durant els primers sis mesos de l'embaràs, declarada d'acord amb l'article 186 LGSS, sempre que els factors de risc determinants de la situació concorrin també per analogia en el desenvolupament de les funcions de membre de la Mesa electoral.

L'acreditació d'aquesta causa s'efectuarà mitjançant certificat mèdic en el qual es detallin les limitacions que impedeixin o dificultin tal compliment.

4ª.- La previsió d'intervenció quirúrgica o de proves clíniques rellevants en el dia de la votació, en els dies immediatament anteriors, o en el dia següent a aquella, sempre que resultin inajornables, bé per les conseqüències que pugui

comportar per a la salut de l'interessat, bé pels perjudicis que pogués ocasionar a l'organització dels serveis sanitaris. Aquestes circumstàncies hauran de ser acreditades mitjançant els corresponents informes o certificacions dels facultatius i dels centres en què estigui previst realitzar la intervenció o les proves.

5ª.- La pertinença a confessions o comunitats religioses en què l'ideari o el règim de clausura resultin contraris o incompatibles amb la participació en una mesa electoral. L'interessat haurà d'acreditar aquesta pertinença i, si no fos conegut per notorietat, ha de justificar els motius d'objecció o d'incompatibilitat.

6ª.- El canvi de la residència habitual a un lloc situat en una altra comunitat autònoma quan, a més d'aquesta circumstància, es justifiqui la dificultat de poder formar part d'una mesa electoral.

Causes relatives a les responsabilitats familiars del membre designat de la Mesa electoral:

Han d'entendre's com a responsabilitats o raons familiars que en tot cas justifiquen, per si soles, que el membre designat d'una Mesa electoral sigui rellevat de l'acompliment del càrrec:

1ª.- La condició de mare, durant el període de lactància natural o artificial, fins que el bebè compleixi nou mesos. L'acreditació podrà realitzar-se mitjançant fotocòpia del llibre de família o certificació de l'encarregat del Registre Civil.

2ª.- La cura directa i contínua, per raons de guarda legal, de menors de vuit anys o de persones amb discapacitat física, psíquica o sensorial. Per a la seva acreditació podrà aportar-se o bé còpia de l'escrit en què es reconegui la reducció de jornada de treball prevista per a tal finalitat en l'article 37.6 ET o en la normativa equivalent aplicable als funcionaris públics, o bé certificació de les unitats responsables dels serveis socials de la Comunitat Autònoma o de l'entitat local corresponent.

3ª.- La cura directa i contínua de familiar fins al segon grau de consanguinitat o afinitat que per raons d'edat, accident o malaltia, no pugui valer-se per si mateix. Per acreditar aquesta contingència podrà aportar-se o bé còpia de l'escrit en què es reconegui la reducció de jornada de treball prevista per a tal finalitat en l'article 37.6 ET o en la normativa equivalent aplicable als funcionaris públics, o bé certificació de les unitats responsables dels serveis socials de la Comunitat Autònoma o de l'entitat local corresponent..

Són causes familiars que poden justificar, atenent les circumstàncies de cada cas, l'excusa del membre designat d'una Mesa electoral:

1ª.- La concurrència el dia de l'elecció d'esdeveniments familiars d'especial rellevància, que resultin inajornables o en els quals l'ajornament provoqui perjudicis econòmics importants, sempre que l'interessat sigui el protagonista o guardi amb aquest una relació de parentiu fins al segon grau de consanguinitat. En aquests casos l'interessat no solament haurà d'acreditat documentalment la previsió de celebració de l'esdeveniment sinó també el caràcter inajornable d'aquest o els perjudicis econòmics en cas de suspensió.

2ª.- La condició de mare o pare de menors de catorze anys, quan s'acrediti que l'altre progenitor no pot ocupar-se del menor durant la jornada electoral, mancant a més l'interessat d'ascendents o d'altres fills majors que puguin fer-ho. Aquestes circumstàncies hauran d'acreditar-se documentalment.

Causas relatives a les responsabilitats professionals del membre designat de Mesa electoral:

Poden excusar-se de la participació en les Mesas electorals per raons professionals:

1º.- Els qui durant el dia de la votació hagin de prestar els seus serveis a les Junes Electorals, als Jutjats i a les Administracions Públiques que tinguin encomanades funcions electorals. En aquests supòsits, l'acreditació consistirà en l'informe dels responsables dels respectius òrgans on es detallaran les dificultats per substituir a l'interessat en la jornada electoral. S'entenen inclosos en aquesta causa els notaris que hagin de realitzar en la jornada electoral les funcions previstes en l'article 91.5 LOREG..

2º.- Els qui hagin de prestar durant la jornada electoral serveis essencials de la comunitat d'importància vital, com els de caràcter mèdic, sanitari, de protecció civil, bombers, etcètera. En aquests casos la justificació consistirà en informe emès pel responsable del servei, en el qual es detallaran els motius que impedeixin o facin particularment difícil la substitució de l'interessat durant la jornada electoral.

3º.- Els directors de mitjans de comunicació d'informació general i els caps dels serveis informatius que hagin de cobrir la jornada electoral.

4º.- Els professionals que hagin de participar en esdeveniments públics a celebrar el dia de la votació, que estiguin previstos amb anterioritat a la convocatòria electoral, quan l'interessat no pugui ser substituït i la no participació d'aquest obligui a suspendre l'esdeveniment, produint perjudicis

econòmics rellevants. Aquestes circumstàncies hauran d'acreditar-se documentalment.

Suplències i recursos:

Com hem exposat anteriorment, els càrrecs de membres de Mesa són obligatoris i també ho són els càrrecs de suplents. Els designats com tal disposaran de set dies des de la notificació, per al·legar davant la Junta Electoral de Zona corresponent una causa justificada i documentada com les a dalt esmentades, que els impedeixi acceptar el càrrec.

Contra la resolució de la Junta Electoral de Zona no cap recurs en via administrativa electoral, sense perjudici de qualsevol recurs jurisdiccional que l'interessat estimi pertinent (Acord de la Junta Electoral Central de 20 d'abril, 19 de setembre i 3 de desembre de 2001), d'altra banda, l'article 8.5 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administrativa, recull que correspon conèixer als Jutjats del Contenciós-Administratiu de les impugnacions contra actes de les Juntes Electorals de Zona.

Es contempla la possibilitat de rebre i enviar consultes i recursos per fax, sempre que a més s'envii la documentació original per correu o per qualsevol altre mitjà que permeti tenir constància de la recepció per l'interessat (Acord de la Junta Electoral Central de 9 de febrer de 2000).

Nota: La condició de membre d'una Mesa electoral solament es perd per excusa al·legada per la persona designada i acceptada per la Junta Electoral de Zona, cap una altra persona o la institució podrà decidir el canvi d'aquesta condició.

Si posteriorment a l'últim dia per fer al·legacions qualssevol dels designats no pogués acudir a exercir el seu càrrec de membre de Mesa, ha de comunicar-ho a la Junta Electoral de Zona almenys 72 hores abans de la jornada electoral, aportant les justificacions pertinents. Si la impossibilitat d'acudir es produeix després d'aquest termini, l'avís a la Junta Electoral de Zona haurà de realitzar-se de manera immediata, i en tot cas, abans de la constitució de la Mesa electoral (8:00 hores, del dia de la votació).

Els suplents també poden al·legar excuses que els impedeixin formar part de la Mesa, el càrrec de membre de Mesa no pot ser exercit per qui es presenti com a candidat, ni tan sols, encara que ho faci en una altra circumscripció i es considera causa justificada el tenir la condició d'inelegible segons allò que s'ha fixat en l'article 6 de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General.

La persona designada per l'Administració per rebre una còpia de l'acta d'escrutini a l'efecte de facilitar informació provisional per als resultats electorals no podrà compatibilitzar aquesta funció amb la de membre de Mesa.

¡IMPORTANT! El President i els Vocals de les Mesas electorals, així com els respectius suplents, que deixin de concórrer a exercir les seves funcions, les abandonin sense causa legítima o incompleixin sense causa justificada les obligacions d'excusa o avís previ, incorreran en pena de presó de tres mesos a un any o multa de sis a vint-i-quatre mesos.

Permisos i Dietes::

Els designats membres de Mesa hauran de complir amb les seves obligacions el dia de la votació, amb independència de la jornada de treball del dia anterior.

Els treballadors per compte d'altri i els funcionaris nomenats membres de Mesa, tenen dret a un permís retribuït de la jornada completa durant el dia de la votació si és laborable, en tot cas tenen dret a una reducció de la seva jornada de treball de cinc hores el dia immediat posterior.

Per facilitar el compliment dels deures dels membres de Mesa, el torn de nit que comença el dia que se celebren les eleccions ha de computar-se com a jornada laboral del dia electoral i el dret de reducció de 5 hores de la jornada de treball pot exercir-se en el torn de nit següent del treballador, sempre que aquest torn s'iniciï el dia immediat posterior al de les eleccions.

Els membres de les Mesas electorals percebran a més una dieta.

Si algun dels suplents ha d'exercir la funció per absència del titular, tindrà dret al permís retribuït i a la reducció de jornada, així com a la dieta. No procedirà la concessió d'aquests drets si el suplent no arriba a ocupar el seu lloc de treball en la Mesa electoral.

Les dietes que, en el seu cas, procedeixin per als Presidents i Vocals de les Mesas Electorals..

¡IMPORTANTE! Després de l'aprovació de l'Ordre INT/212/2023, d'1 de març, de regulació de la dieta dels membres de les Mesas electorals, i publicada en el Butlletí Oficial de l'Estat, de data 6 de març, que serà d'aplicació per als processos electorals que es produiran aquest any, les dietes seran:

- Import de la dieta: Els membres de les Mesas electorals (president i vocals), percebran una dieta de 70 euros. Aquest import podrà ser actualitzat mitjançant Ordre Ministerial.

- Membres amb dret a percebre la dieta: Titulars de la Mesa electoral (president i vocals), i per jornada electoral. Els suplents únicament podran rebre la dieta quan tinguin la condició de titulars, és a dir, en cas que deguin suplir a un titular de la Mesa.
- Import íntegre: El dret a la dieta és pel seu import íntegre, independentment del temps que s'hagi estat exercint el càrrec.